

m. a) in einer Formel (nach *MANU. Prāgāpati* oder *das Jahr*) VS. 14,24. TS. 4,3,8,1. 5,3,2,2. — b) N. eines Ekāha चान्. Ca. 14,24, 1. Āc. Ca. 9,8,6. — c) N. pr. eines Sohnes des Daśarha (vgl. व्योम) HARIV. 1991. VP. 422; vgl. प्रतिव्योमन्.

2. व्योमन् (2. वि + घो^० von घव्) adj. vielleicht *unrettbar*: वरुणो वा एतं गृह्णाति यं व्योमानं यस्मै गृह्णाति KĀTH. 13,16.

व्योमनासिका (1. व्योमन् + ना^०) f. *Wachtel* TRIK. 2,5,29.

व्योमपञ्चक (1. व्योमन् + पञ्च^०) n. vielleicht *die fünf Öffnungen* (vgl. छ) im Körper Verz. d. Oxf. H. 236, a, No. 567. Verz. d. B. H. No. 649.

व्योमपाद (1. व्योमन् + पाद^०) adj. *dessen Fuss im Luftraum steht*, Beiw. Vishṇu's PAÑĀR. 4,3,80.

व्योममञ्जर (1. व्योमन् + मञ्ज^०) n. *Fahne* TRIK. 2,8,57.

व्योममण्डल (1. व्योमन् + मण्ड^०) n. dass. ÇANDAR. im ÇKDR.

व्योममुद्गर (1. व्योमन् + मुद्ग^०) m. *Windstoss, Wirbelwind* HIR. 210.

व्योममृग (1. व्योमन् + मृग^०) m. N. eines der 10 Rosse des Mondes Vāsi beim Schol. zu H. 104 (व्याममृग die Hdschr.).

व्योमयान (1. व्योमन् + यान^०) n. *ein durch die Luft fliegender Wagen, Götterwagen* AK. 1,1,4,43. H. 89, Schol. GAṬĀDH. in Verz. d. Oxf. H. 191, b, 4.

व्योमरत्न (1. व्योमन् + रत्न^०) n. *das Juwel am Himmel, die Sonne* H. 95, Schol.

व्योमशिवाचार्य m. N. pr. eines Autors HALL 166.

व्योमसैद् (1. व्योमन् + सैद्^०) adj. *im Himmel wohnend* RV. 4,40,5. VS. 9,2.

व्योमसरित् (1. व्योमन् + स^०) f. = व्योमगङ्गा KATHAS. 72,358.

व्योमस्थली (1. व्योमन् + स्थ^०) f. *die Erde* (!) BHŪRIPR. im ÇKDR.

व्योमाम (1. व्योमन् + व्याभा^०) m. ein Buddha TRIK. 1,1,11.

व्योमारि (1. व्योमन् + अरि^०) m. N. pr. eines zu den Viçve Devāḥ gezählten Wesens MBH. 13,4360.

व्योमोदक (1. व्योमन् + उ^०) n. *Regenwasser* RĪGĀ. im ÇKDR.

व्योमोत्सुक (1. व्योमन् + उत्सुक^०) m. *der Planet Mars* H. c. 13.

व्योमिक in परम^० adj. von परम-व्योमन् *im höchsten Himmel thronend* Nāg. TĪP. Up. in Ind. St. 9,76.

व्योष (von 1. उष् mit वि) 1) adj. *glühend, brennend* AV. 3,25,3,4. — 2) m. eine Elefantenart Mēd. sh. 27. — 3) n. die drei brennenden Species: schwarzer —, langer Pfeffer und getrockneter Ingwer AK. 2,9,112. H. 422. MēD. HALJ. 2,462. Suçr. 1,165,15. 179,14. 2,40,2. 294,2. 332,5. 360,2. PAÑĀR. 3,14,70.

व्रै (von 1. वृ) 1) m. pl. व्रास् (begleitender oder sich zusammenschliessender) *Haufe, Schaar* NAIḢ. 4,2. NĪR. 5,3. अङ्गैः समन्गा इव व्राः RV. 1,124,8. सुबन्धवो ये विष्णो इव व्राः 126,5. तज्ज्ञानतीरभ्यन्तुषत् व्राः 4,1,16. 10,123,2. AV. 2,1,1. यदीमन्ये अस्मन्मूर्गं न व्रा मृगयन्ते 8,2,6. wenn in der Stelle RV. 4,1,16 ज्ञानतीः zu व्राः zu ziehen ist, wäre dieses als fem. anzusehen. — 2) sg. व्रश्च (व्रः Padap.) द्रश्चापि श्रीर्मयि AV. 11,7,3 von unbekannter Bedeutung; es scheint ein blosses Spiel mit verstümmelten Worten zu sein (vgl. न्यः im folgenden Verse).

व्रत्त scheinbar Verz. d. Oxf. H. 82, a, No. 138, Z. 7, wo aber किर-एयकशिपोर्वत्तः zu lesen ist.

व्रज, व्रजति (गति) DHĀTUP. 7,79. 40, v. 1. व्रजति; अत्राज्ञीत् P. 7,2,8. VOP. 8,47. 58. व्रजिष्यति; aus metrischen Rücksichten auch med. व्रजितुम्, व्रजिवा, व्रजितै. 1) *schreiten, gehen; fortgehen*; mit acc. des Ziels: व्रजति सीमनं दत्तः RV. 3,1,6. पृथग्व्रजन्तीः परि सीमवृजन् 50,4. AV. 19,71,1. TBH. 2,3,40,2. ÇAT. Ba. 6,8,4,7. वर्षत्यप्रावृता व्रजत् 7,5,2,41. 11,5,4,4. 6,2,2. ग्रामात्तरम् GOBH. 3,5,20. दूरम् LĀTJ. 1,1,22. गृहान् 3,3,1. अन्येन चेद्वत्सा व्रजतिः स्यात् wenn der Brahman auf einem anderen Wege gegangen ist 5,9,7. 3,7,8. उपानद्याम् 9,1,24. ĀC. Ca. 4,10,7. GRHJ. 3,4,6. 4,4,9. KĀND. Up. 8,8,4. — अत्राज्ञितं वास्याय व्रजेदिशम् M. 6,31. तिष्ठत्सीषु, व्रजत्सीषु (गोषु) 11,111. BHAG. 2,54 (med.). MBH. 1,5880. 3,2143. 2276. 16787. R. 1,1,25. 2,31,28. 83,7. 5,20,18. 56,31. RAGH. 1,46. KĀM. NĪTIS. 5,42. Spr. (II) 3372. VARĀH. BRH. 8,91,1. KATHAS. 47,111. BHAG. P. 3,5,21. 28,19. 4,3,25. 6,13. 5,10,1. दुतम् 4. PAÑĀT. 63,15. VER. in LĀ. (III) 20,8. पद्याम् RĪGĀ-TAR. 5,480. व्रजतो ह्ययान् शीघ्रम् R. 2,40,46. अविनीतैर्धुर्यैः M. 4,67. fg. वृषस्थितः BHAG. P. 9,18,9. पाकाय um zu Schol. zu P. 2,3,15. 3,3,11. भोक्तुम् dass. 10. काण्डस्तावः, गोदायः dass. 12. करिष्यामीति dass. 13. अयंरि gegen den Feind H. 792. द्विषतो ऽभिमुखम् KĀM. NĪTIS. 18,2. ohne Ergänzung dass. M. 7,206. JĀG. 1,347. *fortgehen aus dem Lande* M. 8,124. — mit dem acc. des Wegemaasses: योजनानां शतम् M. 11,75. योजनमघनः 132. R. 5,1,44. — mit dem acc. des Weges: अरिष्टं व्रज पन्थानम् MBH. 2,2589 (vgl. अरिष्टं व्रज R. 5,8,18). mit dem instr. des Weges: अविज्ञातेन मार्गेण संकेतेन च KĀM. NĪTIS. 7,80. नयवर्त्मना 8,87. LĀ. (III) 87,12. — स्थानात् VARĀH. BRH. S. 86,62. BHAG. P. 10,44,16. इतस् von hier MBH. 3,2520. KĀRAP. 13. — प्रतिलोमं व्रजत्येतं व्याकृतो मृगपक्षिणः HARIV. 4262. अघम् M. 6,35. 37. Spr. 2923. 5041. ऊर्ध्वम् BHAG. P. 4,23,26. क्वचित् M. 2,56. 4,75. अन्यत्र MĀRK. P. 61,61. अन्यतस् RAGH. 6,82. PAÑĀT. 21,4. — व्रजाय oder व्रजम् VOP. 5,19. पुरे ऽत्र KATHAS. 29,159. खाण्डवप्रस्थम् MBH. 1,2263 (med.). गयाम् Spr. (II) 1474. fg. R. 2,21,61. 52,59. 4,14,28 (med.). BHAG. P. 3,1,20. पितृयज्ञम् 4,19,22. स्वर्गम् HARIV. 751 (med.). दिवम् R. 1,60,14. नरकम् M. 8,94. 307. Spr. (II) 957. अन्धतामिसम् VARĀH. BRH. S. 2,18. पतन्यम् R. 2,38,17. योनिं ह्निष्ठाणां सन्नानाम् M. 12,56. वैद्याधरं पदम् KATHAS. 26,108. व्रजामि मूर्ध्ना तव वीरं पदौ R. 4,22,88. अतम् an's Ende von (gen.) *gelangen* BHAG. P. 9,6,52. परमो गतिम् *des höchsten Lohnes theilhaftig werden* M. 10,130. MBH. 3,8087 (med.). R. 2,64,40. — ज्ञातीन् zu den Verwandten MBH. 3,2831. व्रजाम्येनमशङ्कितौ 2432. BHAG. P. 8,5,27 (med.). पुरुषम् *gelangen zu* 3,29,35. विद्विषम् *losgehen auf* KĀM. NĪTIS. 10,40. मामेकं शरणं व्रज BHAG. 18,66. 13,1042 (med.). पदाम्बुजं ते । व्रजेम सर्वे शरणम् BHAG. P. 3,5,42. 31,12. 6,9,26. 8,5,21. — 2) zu einem Weibe (acc.) *gehen so v. a. ihm beiwohnen* M. 3,45. 8,378. 382. fg. 885. Suçr. 2,147,11. — 3) von der Bewegung unbelebter und auch unkörperlicher Dinge: einer Wolke MEGH. 27. किञ्चित्पश्चाद्व्रज लघुगतिः किञ्चिदेवात्तरेण 16. न व्रजति विमानानि विक्षायसि (st. des folgenden प्रभो ist mit der neueren Ausg. भयात् zu lesen) HARIV. 8225. यानं यदि गच्छेन्न व्रजेन्न *sich vorwärts bewegen* VARĀH. BRH. S. 46,60. दिशः सर्वाः (शिलाः पतवत्तः) R. 5,7,41. व्रजत्यस्तं रविः Spr. (II) 3731. VARĀH. BRH. S. 26,3. किरितम् *am Horizont erscheinen* 5,17. अघम् von einer Speise M. 11,153.